

3. Большой толковый словарь русского языка / [авт. и рук-ль проекта, гл. ред. С.А. Кузнецов] . СПб.: «Норинт», 2003. 1536 с.
4. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ: Типы фреймов. *Вісник Черкаського університету*. 1999. Вип. 11. С. 3 –20.
5. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ языка: фреймовые сети. *Мова. Науково-теоретичний часопис з мовознавства. Проблеми прикладної лінгвістики*. Одесса: Астропринт, 2004. № 9. С. 81–92.
6. Козлова Т. В. Идеографический словарь русских фразеологизмов с названиями животных. М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2001. 208 с.
7. Кронгауз М. А. Семантика: учеб. для студ. лингв. фак. высш. уч. Заведений. Министерство образования и науки Российской Федерации. 2-е изд., испр. и доп. М.: Издательский центр «Академия», 2005. 352 с.
8. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика. М.: АСТ: Восток – Запад, 2007. 314 с.
9. Русский семантический словарь. Толковый словарь, систематизированный по классам слов и значений; РАН. Ин-т рус. яз. / [Под общей ред. Н.Ю. Шведовой]. М.: Азбуковник, 1998. : Том 1: Слова указующие (местоимения). Слова именующие; имена существительные (Всё живое. Земля. Космос). 1998. 800 с.
10. Тресиддер Джек. Словарь символов. [Пер. с англ. Палько С.]. М.: ФАИР-ПРЕСС, 1999. 448 с.
11. Улицкая Л. Девочки. М.: Эксмо, 2002. 240 с.
12. Улицкая Л. Первые и последние. Рассказы. М.: Эксмо, 2002. 256 с.
13. Улицкая Л. Сонечка. М.: Эксмо, 2003. 127 с.
14. Энциклопедия символов, знаков, эмблем. [Авт.-сост. К. Королёв]. М., СПб: Эксмо; Мидгард, 2005. 608 с.

УДК 81'255

викладач Миронова О. П.

Національна металургійна академія України, Україна,
e-mail: olga-mir@ua.fm, mob.: +3 8097 597 13 71; ORSID ID
<https://orsid.org/0000-0003-3946-6505>; Journal ID:3498

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ КОМПАРАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

преподаватель Миронова О.П.

Национальная металлургическая академия Украины, Украина,
e-mail: olga-mir@ua.fm, mob.: +3 8097 597 13 71; ORSID ID
<https://orsid.org/0000-0003-3946-6505>; Journal ID:3498

СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СУБЪЕКТОВ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Lecturer Myronova O.P.

National Metallurgical Academy of Ukraine, Ukraine

e-mail: olga-mir@ua.fm, mob.: +3 8097 597 13 71; ORSID ID

<https://orsid.org/0000-0003-3946-6505>; Journal ID:3498

SEMANTICAL FEATURES OF THE SUBJECTS OF COMPARATIVE PHRASEOLOGICAL UNITS OF THE ENGLISH LANGUAGE

Актуальність дослідження характеризується тим, що серед фразеологічних одиниць не досконало вивченими є компаративні фразеологізми, їх походження, семантична природа їх компонентів.

Метою цієї статті є дослідження семантичних особливостей компаративних фразеологічних одиниць.

Мета статті полягає в здійсненні комплексного аналізу відокремлених семантичних полів, які відносяться до фразеосемантичного макрополя «Людина».

Новизна дослідження ґрунтується на тому, що на матеріалі фразеологізмів-порівнянь проводиться аналіз суб'єктів порівнянь, які позначають фізичні особливості людини, а саме, її зовнішність.

Об'єктом даної статті є компаративні фразеологічні одиниці англійської мови, які характеризують зовнішність людини.

Предметом дослідження є семантичні особливості фразеологізмів-порівнянь фразеосемантичного макрополя «Людина».

Матеріалом дослідження послужили фразеологічні одиниці, що характеризують зовнішність людини, які представлені у фразеологічних словниках англійської мови. Функціональний аспект дослідження підкріплений прикладами, вибраними з творів англійської художньої літератури.

У статті представлена наукова концепція О.В. Куніна, відповідно до якої проводилось дослідження. У роботі подається семантична класифікація фразеологічних одиниць за суб'єктом порівняння. Практичною основою та закріпленням нашого дослідження є відокремлення фразеосемантичного макрополя «Людина», в якому був проаналізований один із видів репрезентації суб'єктів компаративна, а саме: «Зовнішність».

Матеріал показує наскільки широко поняття фразеологічних одиниць у змістовому плані, що, безумовно, вимагає подальшого дослідження.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, конотативний аспект, фразеологізми-порівняння, компаративи, суб'єкт порівняння, макрополе «людина», види репрезентацій.

Актуальность исследования определяется тем, что среди фразеологических единиц не досконально изученными являются компаративные фразеологизмы, их происхождение, семантическая природа их компонентов.

Целью этой статьи является исследование семантических особенностей компаративных фразеологических единиц.

Цель статьи заключается в осуществлении комплексного анализа выбранных семантических полей, входящих во фразеосемантическое макрополе «Человек».

Новизна исследования основывается на том, что на материале фразеологизмов-сравнений проводится анализ субъектов сравнений, которые обозначают физические особенности человека, а именно, его внешность.

Объектом данной работы являются компаративные фразеологические единицы английского языка, которые характеризуют внешность человека.

Предметом исследования являются семантические особенности фразеологизмов-сравнений фразеосемантического макрополя «Человек».

Материалом исследования послужили фразеологические единицы, характеризующие внешность человека, которые представлены во фразеологических словарях английского языка. Функциональный аспект исследования подкреплен примерами, выбранными из произведений англоязычной художественной литературы.

В статье представлена научная концепция А.В. Кунина, на основании которой проводилось исследование. В работе дается семантическая классификация фразеологических единиц по субъекту сравнения. Практическим основанием и закреплением нашего исследования является выделение фразеосемантического макрополя «Человек», в котором был проанализирован один из видов репрезентаций субъектов компаратива, а именно: «Внешность».

Материал показывает насколько широко понятие фразеологических единиц в содержательном плане, что, безусловно, требует дальнейшего исследования.

Ключевые слова: *фразеологические единицы, коннотативный аспект, фразеологизмы-сравнения, компаратив, субъект сравнения, макрополе «человек», виды репрезентаций.*

The topicality of the theme is due to the fact that phraseological units are a treasury that reflects the experience of a certain linguocultural community.

The relevance of the study is determined by the fact that among phraseological units, phraseological units-comparisons, their origin, the semantic nature of the components of comparative phraseological units (comparison subjects) are hardly studied.

The purpose of this article is to learn the semantic features of comparative phraseological units.

The purpose of the article is to build a typological classification for the subjects of comparison (synchronous classification) and implement a comprehensive analysis of the selected semantic fields included in the semantic macrofield "Man".

The novelty of the research is based on the fact that on the material of comparative phraseological units an analysis of the subjects of comparisons, which denote the appearance of a person, is carried out. The selected material of phraseological units is classified and described on the basis of modern linguistic theory.

The object of this article is phraseological comparisons of the English language, which characterize the appearance of a person.

The subject of research is the semantic features of phraseological comparisonson of the semantic macrofield "Man".

The material of the exploring served the phraseological units characterizing the appearance of a person, which are presented in the phraseological dictionaries of the English language. The functional aspect of the research is supported by examples selected from works of English literature.

The article deals with the scientific concept of A.V. Kunin, on the basis and consolidation of which the study was conducted. The paper presents the semantic classification of phraseological units according to the subjects of comparison. The practical basis and consolidation of our research is the selection of the semantic macrofield "Man". One of the types of representations of the subjects of comparative, namely: "Appearance" was analysed. Appearance, as the most common type of representations, includes a number of categories: "Overall impression of appearance", "Clothes", "Height, gender, posture".

The material shows how broad the concept of phraseological units is in the content plan, which, of course, requires further study.

Key words: *phraseological units, connotative aspect, phraseologisms of comparison, comparative, the subject of comparison, the macrofield "man", types of representations, masculine comparatives, feminine comparatives.*

Постановка проблеми та актуальність. Вивчення фразеологічних одиниць залишається актуальним питанням в мовознавстві. Актуальність статті зумовлена фактом не дослідження фразеологізмів-порівнянь, а саме семантичного значення їхніх компонентів.

Метою цієї статті є дослідження семантичних особливостей компаративних фразеологічних одиниць.

Мета статті полягає в побудові типологічної класифікації за суб'єктами порівняння (синхронна класифікація) та здійсненні комплексного аналізу відокремлених семантичних полів, які відносяться до фразеосемантичного макрополя «Людина».

Об'єктом дослідження є фразеологізми-порівняння англійської мови, які характеризують зовнішність людини.

Предметом дослідження є семантичні особливості фразеологізмів-порівнянь фразеосемантичного макрополя «Людина».

Виклад основного матеріалу. Фразеологія — наукова дисципліна, що вивчає фразеологізми або фразеологічні одиниці (далі — ФО) мови.

Продовжуючи попереднє дослідження [див.: 3], за основу теоретичної концепції ФО ми використовуємо теорію вченого О. В. Куніна [1; 2] в галузі аспектів фразеологічного значення, конотативного аспекту, внутрішньої форми фразеологічних одиниць, ін.

Теоретичне значення полягає в самому підході до аналізу мовного матеріалу з точки зору семантики фразеологізмів-порівнянь, виявлення їх особливостей. Дослідження фразеологізмів дають можливість розкрити їх нові характеристики в системі мови, поглиблюють уявлення про специфіку формування, структуру компаративних фразеологізмів англійської мови та їх ролі в утворенні оціночних значень у мові.

Виділення й опис фразеосемантичного макрополя «Людина» як фрагмента мовної картини світу обумовлено

низкою причин. По-перше, немає необхідності доводити, що концепт «людина» — ключовий концепт будь-якої культури; по-друге, існує точка зору, що зовнішність може багато сказати про людину, її звички, темперамент, соціальний статус, ін.

Особиста зовнішність людини цікавила і цікавить її саму. Підтвердження уваги людини до своєї зовнішності можна побачити в стародавніх міфах, легендах, казках, прислів'ях. Зовнішність людини цікавила і цікавить представників різних наук: психології, філософії, соціології, лінгвістики та ін. Для лінгвістів ця галузь дослідження цікава з точки зору відображення зовнішнього вигляду людини. Отож, зовнішність людини являє собою об'єкт для комплексного дослідження.

У нашому дослідженні ми розглядаємо зовнішність як предмет порівняння компаративних конструкцій. До виду репрезентації «Зовнішність» ми відносимо ті порівняння, які характеризують або оцінюють зовнішність людини як у цілому, так і за окремими параметрами, які були визначені нами за певними розрядами.

Суб'єкт «Зовнішність» як найчастіший вид репрезентацій ФО представлений низці розрядів: «Загальне враження від зовнішності», «Одяг», «Зріст, стать, постава».

Розряд «Загальне враження від зовнішності» — підгрупа, в якій основи виражені прикметниками із загальним значенням «красивий» — «некрасивий»:

- ✓ гарний як бог; красивий як картинка; красива як королева; красива як лялька / лялечка;
- ✓ свіжа як квітка, як троянда, як лілія, як маргаритка; прекрасна як лілія;
- ✓ мати чудовий виглядати (як на мільйон доларів);
- ✓ страшний як лякало; страшний як смертний гріх, як гнів божий; страшна як відьма, як привід, як смерть;
- ✓ виглядати як привід; виглядати як стара шкіра; виглядає як кам'яний; стирчати як забинтований палець;

✓ *as good as a god; as pretty as a picture (as a paint); beautiful like a queen; beautiful as a doll ;*

✓ *as fresh as a flower, as a rose, as a daisy, as a lily; as fair as a lily;*

✓ *look like a million dollars;*

✓ *as ugly as a scarecrow; as terrible as a mortal sin, to be like wrath of god; as terrible as a witch, as a ghost; look like death warned up;*

✓ *look like as a ghost; as tough as old leather; like a stone; be as sore thumb.*

✓ *She looks like a ghost - so pale and strangely blank (11).*

✓ *He looked as tough and sinewy as old leather (10).*

✓ *She is as cute as button (9).*

✓ *I stick out like a sore thumb (7).*

✓ *He looks like he's made of stone (11).*

Сюди ж можна віднести і підгрупи з семантичною основою брудний: чорний, замузаний як сажотрус; брудний, чорний, замузаний як чорт / чортеня;

✓ забруднитися: забруднитися, вимазатися як чорт;

✓ *as black, as dirty as a chimney sweep; as black as the devil, as dirty like the devil; to be dirty as the devil.*

Розряд «Одяг» складається з наступних підгруп:

а) «Бути одягненим красиво, акуратно»: одягтися, вбратися, бути ошатним, одягатися як картинка; одягнутися, бути вдягненим як з голочки; блищати (яскравий) як нова копійка, як шпилька, як ґудзик;

акуратний (чистий) як свисток, як віск;

be dressed as a paint, dress like a picture, look as if one had just come out of a bandbox; shine (bright) as a new penny, as a nine pence, as a new pin, as a button,

as neat (pure) as a whistle, as neat as wax.

She is as cute as button (9).

He looked as cute as a button (12).

а) «Бути одягненим без смаку, недбало» (одягнутися, вбратися як відьма, як привід;

be dressed, dress like a witch; as the devil;

б) «бути одягненим без смаку, строкато, яскраво (вбратися, одягтися як павич; вбратися, одягтися як папуга);

пихатий, гордовитий, марнославний як павич.

be dressed like a peacock; a parrot;

as proud (vain) as a peacock.

Розряд «Зріст, стать, постава»: тонкий як нитка, як паперовий шпагат; тонкий як шпала, як рейка; тонка як билинка, тоненька як мураха, як оса;

висохлий як мумія; сухий як стружка;

високий як коломенська верста; високий як шпиль, як каланча; довжелезний як жердина; високий (гострий) як бритва, як цвях;

стрункий як коцюба, шомпол; худий як тріска; худий як шпала;

здоровий як бик; сильний як бик, як кінь, як віл;

швидкий, відважний як бик, як кінь, як віл.

As thin as a thread, as a thread paper; as thin as a rail, as a rake, as a lath; as thin as reed, as thin as an ant, as a wasp;

as dry as a mummy; as dry as a chip;

as tall as Maypole, as tall as beanpole, as tall as a steeple, as long as one's arm; as sharp as a razor, as a tack;

as straight as a poker, as straight as a ramrod; as thin as a lath; as skinny as a rail;

as hearty as a buck, as strong as a horse, as an ox, as a buck;

as fast as a horse, as an ox, as a buck; as brave as a horse, as an ox, as a buck.

She was as skinny as a rail (9).

Maria was tall and willowy and sharp as a tack (8).

Висновки та перспективи подальшого дослідження

Це дослідження є продовженням побудови синхронної класифікації компаративів за суб'єктами порівняння.

Результати лексико-семантичного аналізу суб'єктів порівняння показують, що серед фразеологічних одиниць

макрополя "Людина" найбільш частотним видом репрезентацій є «Зовнішність». Суб'єкт «Зовнішність» включає в себе цілий ряд розрядів на основі загальних семантичних ознак. Відібраний фактичний матеріал ділився на підгрупи. Нами були виділені слідуючи розряди: «Загальне враження від зовнішності», «Одяг», «Зріст, стать, постава» як з позитивними, так і з негативними конотаціями.

Семантичний аналіз дозволяє виявити важливі ментальні особливості соціуму. Так, англійці більш детально підходять до опису загальних вражень від зовнішності людини, не обмежуючись вказівкою на ознаки, які виділяються за допомогою зорового сприйняття.

Негативне оцінювання зовнішності реалізується через порівняння з релігійними і язичницькими уявленнями.

Позитивний образ створюється як значенням самих суб'єктів та об'єктів, так і закріпленими за ними конотаціями. Обмежувачі ознак краси (fair, fresh) при порівнянні жінки з квіткою визначають не тільки ознаки яскравості, але й ознаки чистоти, здоров'я і навіть запаху.

Для англійської культури характерно порівняння добре одягненої людини з чимось блискучим і часто новим, наприклад, шпилькою, ґудзиком або монетою. При описі зовнішнього вигляду основний наголос робиться не на яскравість його одягу, колір, якість, а на здатність людини бути акуратною, чистою, охайною в будь-якому одязі.

Отож семантичні функції фразеологічних одиниць не обмежуються тільки визначенням сприйняття людиною реалій. Компаративні конструкції є мовним засобом оцінки та інтерпретації цих реалій. Вони виражають ступінь інтенсивності прояву ознаки суб'єкта, актуалізують додаткові його характеристики, передають емоційне ставлення мовця до суб'єкта.

Перспективним є дослідження ФО, які характеризують та оцінюють зовнішність тільки чоловіка

(маскулінні компаративи) та тільки жінки (фемінні компаративи) як в цілому, так і по окремих аспектах на матеріалі різних мов.

Бібліографія

1. Кунин А. В. Внутренняя форма фразеологических единиц. *Слово в грамматике и словаре*. Москва: Наука. 1984. С. 183-188.
2. Кунин А. В. Фразеология современного английского языка: Учебное пособие. Москва : Высшая школа. 1972. 287 с.
3. Миронова О. П. Семантичні особливості компаративних фразеологізмів англійської мови // *Лінгвістика. Лінгвокультурологія. Збірник*. Дніпро. 2019. Т. 13. 360 с.

Список лексикографічних джерел

4. Англо-русский фразеологический словарь /Сост. А. В. Кунин. Москва : Изд-во Иностран. и нац. словарей. 1955. 1455 с.
5. Англо-український фразеологічний словник / Укладач К. Т. Баранцев. Київ: Знання. 2005. 1056 с.
6. Book of English Idioms, with Explanations/ Collins V. H. London: Longman. 1998. 258 p.

Список джерел фактичного матеріалу

7. Ahern C. There's No Place Like Here. London: Hachette Book. 2009. 417 p.
8. Bushnell C. Lipstick Jungle. London: Abacus. 2008. 256 p.
9. Flagg F. I Still Dream About You. New York: Random House. 2010. 315 p.
10. Hannah K. On Mystic Lake. New York: Bantam Books. 1999. 464 p.
11. James E. L. Fifty Shades Trilogy. New York: Vintage Books. 2012. 592 p.
12. Kinsella S. Shopoholic and Sister. United Kingdom: Black Swan. 2008. 448 p.